

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА КЛІНІЧНОЇ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ,
МІКРОБІОЛОГІЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ**

**MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
NATIONAL UNIVERSITY OF PHARMACY
DEPARTMENT OF CLINICAL LABORATORY DIAGNOSTICS,
MICROBIOLOGY AND BIOLOGICAL CHEMISTRY**

**ЗБІРНИК
публікацій
II Міжнародної науково-практичної
online конференції
«СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ,
КЛІНІЧНОЇ, ЕКОЛОГІЧНОЇ БІОХІМІЇ ТА
МОЛЕКУЛЯРНОЇ БІОЛОГІЇ»**

**BOOK
of publications
of II International scientific and practical
online conference
"MODERN ACHIEVEMENTS OF EXPERIMENTAL,
CLINICAL, ENVIRONMENTAL BIOCHEMISTRY AND
MOLECULAR BIOLOGY"**

**07 листопада 2025 р.
м. Харків, Україна
November 07, 2025
Kharkiv, Ukraine**

АКТУАЛЬНІСТЬ ПАРАЗИТАРНИХ ІНВАЗІЙ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ

Карабут Л. В.¹, Тюпка Т. І.¹, Матвійчук А. В.²

¹Харківський національний медичний університет, Харків, Україна

²Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

lv.karabut@knmu.edu.ua

Вступ. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) за останні 10 років у світі на паразитарні інвазії захворіли більше ніж 4,5 млрд людей, згідно даних літературних джерел в Україні кількість інвазійних може досягати 5 млн. Дана статистика охоплює не тільки бідні й неблагополучні країни «третього світу», але й розвинені країни Європи, де паразитарні інвазії значно розповсюджені. Характерною особливістю збудників інвазій є специфічність. Багато паразитів трапляються лише в людини, і джерелом цих інвазій завжди є людина. Такі специфічні паразити людини спричиняють інвазійні захворювання, що називаються антропонозними. Особливість таких інвазій – здатність збудника тривалий час існувати в організмі людини й спричинити повторне зараження. Частина збудників інвазій трапляються у тварин, але можуть уражати й людину (наприклад, печінковий сисун, блохи, воші, кліщі). Джерелом інвазії у цих випадках є зазвичай тварини. Такі захворювання називаються зоонозними. Паразити вражають практично всі органи й тканини людини. Наприклад, у кишечнику паразитують аскариди, гострики, бичачий ціп'як, широкий стьожак, лямблії, амеби, трихомонади; у жовчних шляхах – печінковий і сибірський сисуні, лямблії; у підшкірно-жировій клітковині – збудник ришти, у м'язах – личинки трихінел, у кровеносних судинах – шистосоми; у центральній нервовій системі – токсоплазми; у легенях – аскариди, пневмоцисти та інші збудники. Паразити викликають сенсibiliзацію організму з наступним розвитком алергічних реакцій, механічне ушкодження органів і тканин хазяїна, значне порушення їхніх функцій, різні запальні процеси, анемію. Вони погіршують всмоктування харчових речовин і вітамінів, виснажують імунну систему знижують резистентність організму, отруюють його продуктами своєї життєдіяльності, обтяжують плин інших захворювань. Личинкові стадії більшості гельмінтів здатні мігрувати в різні тканини, вражаючи легені, серце, головний мозок, очі, м'язи та кістки, що в свою чергу призводить до незворотних наслідків, зокрема сліпоти, епілептичних нападів, слабоумства, ураження внутрішніх органів, а іноді й до летального результату. Особливо значно паразити впливають на організм дитини. В організмі хворої дитини часто виникають неврологічні порушення: діти стають примхливими, збудливими, швидко втомлюються, погано засинають. Також характерним є

виникнення або посилення проявів алергічного діатезу, кишкового дисбактеріозу, що значно сприяє розвитку кишкових інфекцій.

Мета дослідження. Навести дані про актуальність паразитарних інвазій в загальній структурі захворюваності населення та навести необхідність проведення профілактичних заходів в боротьбі з ними.

Матеріали та методи. З метою досягнення цілей дослідження було проведено аналіз сучасних літературних наукових джерел та наведено методи профілактики паразитарних інвазій людини.

Результати та обговорення. Зважаючи на складну ситуацію з паразитарними хворобами у всьому світі, виникає гостра потреба якомога більше знати про збудників паразитарних захворювань, знайомитись з медичними статтями, даними Центру громадського здоров'я МОЗ України, де наведені дані про розповсюдженість паразитів на різних територіях, означені особливості їх життєвих циклів та шляхами зараження людини паразитами. Шляхи проникнення паразита в організм людини можуть бути різними. Наприклад, через рот (перорально) проникають цисти дизентерійної амеби, яйця аскариди, гострики, фіни ціп'яків, личинкові стадії сисунів, можливе зараження статевим шляхом (трихомонади), трансплацентарний шлях зараження характерний для токсоплазми.

Висновки. Паразитарні інвазії поширені повсюдно. Значне поширення тропічних хвороб зумовлені тим, що значно змінюється клімат. Так, значні посухи та зменшення природних водойм призводять до того, що збільшується концентрація інвазійного збудника і підвищується імовірність зараження людини, в даних регіонах під час сезону дощів змиваються нечистоти з поверхні ґрунту у водойми. Низький рівень санітарної культури населення в бідних країнах, низький рівень медичної інформованості населення, відсутність доброякісної води та їжі, забруднення територій, на яких проживає місцеве населення є чинниками, що сприяють високому рівню захворюваності на паразитарні інвазії. Профілактика інвазійних захворювань – це сукупність методів, способів та заходів, що запобігають зараженню й розвитку паразитарних захворювань. Основними напрямками захисту від інвазій є гігієнічні заходи, ветеринарно-санітарний нагляд, санітарно-просвітницька робота тощо. Також значущими є наступні методи профілактики, серед яких є біологічні, хімічні, імунологічні, соціальні та заходи особистої профілактики. Біологічні методи боротьби зі збудниками інвазій спрямовані на використання природних ворогів, речовин, що впливають на поведінку або розмноження, лікарських рослин. Хімічні методи (хіміопротекція) передбачають

використання антипаразитарних засобів, щоб запобігти захворюванням людини та позбавити організм збудників. Соціальні методи спрямовані на дотримання правил особистої та громадської гігієни. Вирішальне значення має своєчасне лікування інвазій. Найефективнішим заходом профілактики інвазій є необхідність уникнення джерел інвазії, елементарне дотримання правил особистої гігієни (миття рук перед вживанням їжі, після відвідування місць загального користування та спілкування з домашніми тваринами), стимулювання імунітету, що перешкоджає міграції паразитів в організмі хворого, знижує ймовірність аутоінвазій та виникнення повторного зараження.

ЛАБОРАТОРНА ОЦІНКА КЛІНІЧНОГО АНАЛІЗУ СЕЧІ

Карабут Л. В.¹, Матвійчук О. П.²

¹Харківський національний медичний університет, Харків, Україна

²Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

lv.karabut@knmu.edu.ua

Вступ. Лабораторне дослідження стану сечовидільної системи є базовим при обстеженні організму хворих з патологією нирок і сечовивідних шляхів, оцінці ступеню тяжкості захворювання, контролю перебігу патології та ефективності лікування пацієнтів з даною патологією. Нирки – головний фільтр нашого організму. Їх надважлива функція полягає у тому, щоб забезпечити збереження максимальної кількості води, але одночасно профільтрувати всі ті речовини, які повинні бути виведені з організму. Таким чином, безперервно фільтруючи рідину, нирки рятують організм від продуктів напіврозпаду і токсинів, які отруюють його, беруть участь в регуляції водно-сольового балансу та кров'яного тиску, процесах кровоутворення, кальцієвому обміні та ендокринній регуляції.

Мета дослідження. Навести провідну роль клінічного аналізу сечі – як базового лабораторного для ранньої та своєчасної діагностики патологічних змін сечовидільної системи.

Матеріали та методи. З метою досягнення цілей дослідження надано лабораторну оцінку складових характеристик клінічного аналізу сечі, як провідного лабораторного дослідження в оцінці патології нирок.

Результати та обговорення. Відомо, що сеча утворюється в нирках шляхом фільтрації плазми крові з подальшою реабсорбцією води, електролітів, глюкози та інших речовин, тому саме клінічний аналіз сечі проводять з метою встановлення першочергових змін в оцінці патології нирок та сечовидільної системи, як дослідження, що призначається хворому при первинному зверненні